

آئین چگونه زیستن

پرتوی از نامه ۴۷ نهج البلاغه

تالیف:

دکتر محمد وجگانی

استاد دانشکده پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

آراء کتاب

سرشناسه	: وجگانی، محمد، ۱۳۳۹ -
عنوان و پدیدآور	: آئین چگونه زیستن / تالیف دکتر وجگانی.
مشخصات نشر	: تهران، آراد کتاب،
مشخصات ظاهری	: ۲۵۶ ص،
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۶-۶۸۷-۶
یادداشت	: عنوان دیگر، شرح نامه ۴۷ نهج البلاغه یا وصیت نامه امام علی (ع) به فرزندان
موضوع	: شیوه زندگی، جنبه های مذهبی - اسلام
موضوع	: راه و رسم زندگی (اسلام)
رده بندی کنگره	: BP ۲۵۸
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۷۲
شماره کتابخانه ملی	: ۹۸۶۹۹۸

آئین چگونه زیستن

پرتوی از نامه ۴۷ نهج البلاغه

ناشر: آراد کتاب	✑ تالیف: دکتر محمد وجگانی
✑ تیراژ: ۱۰۰۰ جلد	✑ نوبت چاپ: اول ۱۴۰۳
✑ قیمت: ۲۰۰۰۰۰ تومان	✑ چاپ و صحافی: عطا - امید
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۶-۶۸۷-۶	

حق چاپ برای ناشر محفوظ است. کلیه حقوق و حق چاپ متن، طرح روی جلد و عنوان کتاب با نگرش به قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ برای انتشارات آراد کتاب محفوظ است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

مرکز پخش و فروش:

انتشارات آراد کتاب تلفن: ۶۶۹۷۵۲۸۵ - ۶۶۴۸۲۲۲۶ - ۰۹۳۵۳۰۶۲۴۵۸

خرید آنلاین از سایت: www.aradbook.com

به نام خدا

تقدیم به:

با کمال افتخار این اثر که حاوی ارزنده‌ترین و ناب‌ترین توصیه‌های اخلاقی - اجتماعی امیرالمومنین علی علیه السلام است را به احاد جامعه بشری در تمامی گستره عالم تقدیم می‌دارد.

تقدیر نامه

به این وسیله مراتب تقدیر و تشکر ویژه خود از دانشمند محترم، خطیب توانا و استاد ارجمند جناب آقای دکتر سید حمید خویی که با ارائه نقطه نظرات و پیشنهادات ارزشمند خویش موجبات ارتقاء علمی این اثر را فراهم نمودند، اعلام می‌دارد. همچنین از جناب آقای حسن رضایی مدیر محترم انتشارات آراد کتاب بخاطر تلاش و همت والایشان در انتشار این کتاب و سایر دست‌اندرکاران، از جمله سرکار خانم معصومه زیرک، تشکر و قدردانی می‌نماید.

به نام آنکه هستی نام از او یافت

فلک جنبش زمین آرام از او یافت

مقدمه

با نام و یاد خدای مهربان و استعانت از ذات پاک لم یزلی، نگارش "کتاب آیین چگونه زیستن" را آغاز می‌نمایم، امید آنکه با شرح مختصر بیانات امیرملک کلام، امام علی علیه‌السلام، فرصتی برای آشنایی بیشتر جوانان و محبان آن حضرت در سیر کمال دست دهد و بتوان با غور در گوشه‌ای از این اقیانوس بی‌کران و تحت قبه آسمان منور به شعاع نورانی و فیاض آن سحاب رحمت، وصایای آن بزرگترین آیت الهی، ره توشه‌ای برای "زندگی شرافتمندانه" در دنیای پر آشوب و اغواگر کنونی بیابیم، موضوع کتاب؛ شرح نامه 47 نهج البلاغه یا وصیت نامه امام (ع) است که در واپسین دم حیات و در حالی که از ضربه ابن ملجم مرادی (ملعون) در بستر شهادت افتاده و ساعاتی دیگر آن دهان دُریشان برای همیشه از سخن باز می‌ایستد، بیان گردیده است! امام در بحرانی‌ترین وضعیت جسمانی، با قلبی آزرده از ظلم و ستم ناکثین، قاسطین و مارقین، آماده لقای پروردگار می‌شود تا این دنیای پست قدر ناشناس آلوده به خون مظلومان و پر از آه و رنج یتیمان و ستم‌دیدگان را ترک گوید. آن جناب درحالی که خلیفه و جانشین پیامبر اکرم (ص) و امام برحق مسلمانان است، به دنبال تحمل ده‌ها سال رنج و آزار؛ سرانجام با فرقی شکافته و جسمی مجروح، می‌رود تا کالبد خاکی را ترک گفته و در جوار حق و برترین

جایگاه، در کنار مراد و محبوبش، پیامبر عظیم الشان (ص) در بهشت برین ماوا گزینده. او در این اندک فرصت باقی مانده، سخنانی را بر زبان می‌آورد که حاکی از عمق احساس و نگرانی وی از مشکلات و دغدغه‌های احاد مردم بویژه یتیمان، مظلومان و درماندگان جامعه است. امام آمده بود تا جامعه‌ای بر مبنای عدل و داد برپا کند. او می‌خواست براساس قرآن و نقشه راه پیامبر اکرم (ص)، کاملترین نسخه هدایت برای زندگانی و بهره‌مندی از آن را جهت رستگاری بشر ارائه دهد. اما افسوس و هزاران افسوس که دنیا پرستان کوردل (اگرچه در صف اصحاب رسول جا گرفته بودند) حاضر نشدند از مطامع کثیف دنیوی خود دست شسته، به او فرصت دهند تا دستورات خدا و پیامبر (ص) را جامه عمل بپوشانند. اگرچه او سعی نموده بود تا در طول زندگی سراسر خیر و برکت خود، چه در زمان حیات رسول الله (ص)، چه در دوران خانه نشینی و چه دوره خلافت، مردم را از دریای معارف الهی (که در سینه نورانش جا گرفته بود) بهره‌مند سازد، اما نشد! اینک او در سخت‌ترین شرایط جسمانی و آخرین فرصت حیات نیز از ارشاد و راهنمایی خلق دریغ نمی‌ورزد و به آیندگان تا ماورای تاریخ می‌اندیشد. او اعلام می‌کند که مهم‌ترین دغدغه‌اش نجات انسانیت از شرّ نفس، گرداب عصبیت و مرداب دنیای آلوده به ظلم و تباهی است. وی با آخرین پیام خود، خط نوری را بر آسمان اندیشه انسان-های کمال‌جو ترسیم می‌کند که برتر از هر نقشه و بالاتر از هر چشم‌اندازی، انتظارات متعالی از جامعه‌ای سعادت‌مند و انسان‌هایی فرهیخته و مومن را به تصویر می‌کشد. از این رو در این نوشتار سعی شده است که توصیه‌های آن حضرت در آخرین نورافشانی کلامش را بازخوانی نموده، درس "چگونه زیستن" را از آن معلم بزرگ آزادگی و شرافت بیاموزیم. نامه 47 نهج البلاغه، حاوی سرمشق‌های

اصلی و راهبردهای بی‌بدیلی است که توجه و بکار بستن آن‌ها متضمن دستیابی انسان به بالاترین فضائل و خصائص انسانی و ایجاد جامعه‌ای الگو و نمونه است. جامعه‌ای که در آن انسان‌ها در اوج احساس مسئولیت، کمال امنیت، آسایش، سلامت و تعالی روحی - روانی بسر می‌برند. چنین جامعه‌ای مصداق اتم و اکمل مدینه فاضله‌ای است که بشر آرمان‌گرا در فراخنای تاریخ به دنبال آن بوده است. وصیت آن حضرت شامل سفارشات اعتقادی، اخلاقی، فردی، اجتماعی و بی‌نظیری است که جز از ناحیه آن بزرگ‌مرد از دیگری صادر نشده است و جز از او (که آئینه تمام‌نمای پیامبر اکرم (ص) است) انتظار نمی‌رفت! نگارنده امیدوار است با این بضاعت ناچیز؛ ولی سرمایه عشق و ارادت شصت ساله به پیشگاه خاندان عصمت و طهارت، بتواند در نشر این معارف متعالی به قدر ذره‌ای ایفای نقش نماید. همانگونه که ملاحظه می‌فرمایید؛ این نامه حاوی سفارشات و وصایایی است که هر کدام دریایی بی‌کران و بابتی مفصل شامل: نکات راهبردی اخلاقی و اجتماعی است که هر بخش آن‌ها بایستی از سوی صاحب‌نظران و مفسران و متخصصان حوزه مربوط، به دقت و تفصیل مورد بحث و بررسی قرار گیرد. در اینجا به اختصار ضمن بحث و گفتگویی گذرا در هر موضوع، سعی شده با استفاده از آیات کریمه قرآن و سخنان پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین علیهم السلام به ذکر اهمیت موضوع پرداخته و در پایان هر بحث داستان‌های عبرت‌انگیز و پندآموزی در هر زمینه تقدیم می‌گردد.

محمد وجگانی

1403/7/1

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
4	مقدمه
15	فصل اول: نامه 47 نهج البلاغه
15	متن
16	ترجمه
19	فصل دوم: تقوای الهی
19	اولین سفارش
19	مقدمه
23	آیات و روایات در مورد تقوا
25	داستان
25	زهد و تقوای شیخ مرتضی انصاری
26	شیخ مرتضی زاهد
28	رعايت حق الناس
29	بارش باران و عنایت حضرت زهرا (س)
31	فضیل بن عیاض
35	فصل سوم: زهد در دنیا
35	سفارش دوم
35	مقدمه
36	آیات و روایات

40.....	داستان‌های آموزنده
40.....	زهد در دنیا
41.....	قناعت و ساده زیستی امیرالمومنین (علیه السلام)
42.....	زهد و قناعت امام علی (ع) در خرید
43.....	نهی پیامبر از زهد و قناعت نادرست
45.....	ایثار حضرت زهرا (سلام الله علیها) در شب عروسی
46.....	زندگی ساده
44.....	قناعت و ساده زیستی سلمان فارسی
51	فصل چهارم: حق‌گویی و اخلاص در عمل
51.....	سفارش سوم
51.....	مقدمه
52.....	آیات و احادیث
54.....	داستان
54.....	1- ابوذر
58.....	2- داستان خُره در مقابل حجاج بن یوسف ثقفی
59.....	اعتقاد خُره درباره امام علی
60.....	افضلیت امام علی در قرآن
60.....	افضلیت امام بر حضرت آدم
61.....	افضلیت امام بر حضرت نوح
61.....	افضلیت امام بر حضرت ابراهیم (ع)
62.....	افضلیت امام بر حضرت موسی (ع)
63.....	افضلیت امام بر حضرت سلیمان (ع)
63.....	افضلیت امام بر حضرت عیسی (ع)

64.....	نتیجه مناظره
66.....	سه نفر در غار
67.....	داستان شیطان و عابد
68.....	استجابت دعا
73	فصل پنجم: دشمن ظالم و یار مظلوم
73.....	سفارش چهارم
73.....	مقدمه
75.....	آیات و روایات
76.....	یاری مظلوم از منظر روایات
80.....	داستان
81.....	میثم تمار
82.....	دستگیری میثم
84.....	حجرین عدی
85.....	پیش‌گویی شهادت حجر توسط امیرالمؤمنین
85.....	حجر در کنار امام مجتبی (ع)
85.....	حجر در مقابل معاویه
88.....	پیگیری زیاد برای قتل حجر و یارانش
95	فصل ششم: نظم در امور
95.....	سفارش پنجم
95.....	مقدمه
96.....	آیات قرآن کریم در مورد نظم
97.....	نظم در قاموس پیامبر اکرم (ص)

98.....	جملات نغز و ضرب المثل‌های مشاهیر جهان در مورد نظم
99.....	جایگاه نظم در جهان نوین
100.....	هشت راهبرد برای نظم بخشی به امور
100.....	1- تعهد
101.....	2- تمرکز
101.....	3- الویت‌بندی کارها
102.....	4- استراحت کافی
102.....	5- نظم در وعده‌های غذایی
103.....	6- از کارهای کوچک شروع کنید
103.....	7- اجرای تصمیم
104.....	8- به خودتان پاداش بدهید
105.....	مدیریت زمان و مکان
105.....	نظم در مکان
105.....	عوامل موثر در مدیریت مکان
106.....	نظم در زمان
106.....	عوامل مهم در مدیریت زمان
111.....	فصل هفتم: اصلاح امور مردم
111.....	سفارش ششم
111.....	آیات و روایات
113.....	اصلاح بین مردم در قرآن
118.....	حکایتی از گلستان
119.....	داستان
119.....	میرزا جواد آقا ملکی

123.....	فصل هشتم: رسیدگی به ایتام
123.....	سفارش هفتم
123.....	مقدمه
124.....	آیات و روایات
126.....	روایات
128.....	رویکرد امام علی بن ابی طالب (ع) در برخورد با یتیمان
130.....	فرزندانم بیایند
130.....	هم سیر و هم خندان
133.....	فصل نهم: حق همسایه
133.....	سفارش هشتم
133.....	مقدمه
134.....	آیات و روایات
139.....	دو داستان عبرتآموز
140.....	حکایت
145.....	فصل دهم: عمل به قرآن
145.....	سفارش نهم
145.....	مقدمه
146.....	آیات و روایات
149.....	حقیقت احترام به قرآن
154.....	داستان
160.....	عظمت قرآن
160.....	من نیز مسلمان شدم
162.....	خداوند حافظ و نگهدار قرآن است

167.....	فصل یازدهم: نماز
167.....	سفارش دهم
167.....	مقدمه
168.....	آیات و روایات
172.....	جلوه‌های درک عظمت الهی در نماز معصومین علیه السلام
173.....	تجلی خوف از قیامت در نماز معصومین (علیه السلام)
174.....	هراس از فراق
176.....	نماز امام حسین (ع) در روز عاشورا
181.....	فصل دوازدهم: حج
181.....	سفارش یازدهم
181.....	مقدمه
183.....	حج در قرآن
183.....	احادیث و روایات
185.....	آثار و برکات معنوی حج
186.....	داستان
186.....	بزرگی نا آشنا
188.....	داستان حج هشام بن عبدالملک و امام سجاد (ع)
195.....	فصل سیزدهم: جهاد در راه خدا
195.....	سفارش دوازدهم
195.....	مقدمه
196.....	آیات و روایات
196.....	جهاد در قرآن کریم

199.....	اهمیت جهاد علمی
200.....	جهاد نفس یا جهاد اکبر
203.....	داستان
203.....	1- جنگ احزاب
208.....	جنگ خیبر
213.....	فصل چهاردهم: تقویت روابط خویشاوندی و دوستی با یکدیگر
213.....	سفارش سیزدهم
213.....	مقدمه
214.....	آیات و روایات
222.....	داستان
222.....	بخشش خالصانه
222.....	معجزه معاشرت نیکو
223.....	اولویت حق برادری بر طواف کعبه
224.....	تأثیر حسن معاشرت بر رفتار دشمن
225.....	محبوبیت یک عالم شیعی در میان اهل سنت
229.....	فصل پانزدهم: امر به معروف و نهی از منکر
229.....	سفارش چهاردهم
229.....	مقدمه
230.....	امر به معروف و نهی از منکر در قرآن
232.....	امر به معروف و نهی از منکر از نگاه معصومین (ع)
233.....	واقعیت تاریخی امر به معروف و نهی از منکر

- 237..... فصل شانزدهم؛ عدالت علوی
- 237..... سفارش پانزدهم
- 237..... رعایت عدالت در قصاص قاتل
- 238..... ابن ملجم که بود
- 239..... قطام که بود؟
- 239..... چرا امیرالمؤمنین(علیه السلام) در زمان حیات خود، ابن ملجم را نکشت؟
- 242..... چرا امام حسن مجتبی(ع) ابن ملجم را نبخشید؟
- 243..... عبرتهایی برای شیعیان